

V Bruselu dne 1.7.2020
COM(2020) 274 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ,**

**Evropská agenda dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální
spravedlnost a odolnost**

{SWD(2020) 121 final} - {SWD(2020) 122 final}

„Nejlepší investicí do naší budoucnosti jsou investice do našich občanů. Dovednosti a vzdělávání jsou motorem evropské konkurenceschopnosti a inovací. Evropa však ještě není plně připravena. Postarám se o to, abychom využívali veškeré dostupné nástroje a fondy k nápravě této nepřipravenosti.“

Předsedkyně Komise von der Leyenová

„Každý má právo na kvalitní a inkluzivní všeobecné a odborné vzdělávání a celoživotní učení, aby si udržel a nabyl dovednosti, které mu umožní účastnit se plně na životě společnosti a úspěšně zvládat přechody na trhu práce.“

První zásada evropského pilíře sociálních práv

Žijeme v době změn. Digitální a ekologická transformace mění způsob, jak žijeme, pracujeme a komunikujeme. Přechod EU k oběhovému, digitalizovanému a klimaticky neutrálnímu hospodářství efektivně využívajícímu zdroje, jakož i široké uplatňování umělé inteligence a robotiky vytvoří nová pracovní místa¹. Naopak jiná pracovní místa se změní nebo dokonce úplně zmizí. Demografická změna bude vyžadovat, aby Evropa využívala všech svých talentů a rozmanitosti. Zároveň přinese nové pracovní příležitosti ve stříbrné ekonomice a v odvětví pečovatelských služeb. Tyto změny s sebou nesou potřebu **nebývalého posunu v souborech dovedností**, aby bylo možné naplnit jejich potenciál.

Pandemie COVID-19 přechod na digitální technologie urychlila. S tím, jak se práce na dálku a distanční učení staly realitou pro miliony lidí v EU, často vyšly najevo také meze naší digitální připravenosti. Pandemie zviditelnila mezeru v digitálních dovednostech, která existovala již dříve, a objevují se nové nerovnosti, protože lidé nemají požadovanou úroveň digitálních dovedností nebo jejich pracoviště nebo školy v digitalizaci zaostávají.

Pandemie také má výrazný dopad na profesní příležitosti řady lidí v EU. V současné době se odhaduje, že se HDP EU v roce 2020 sníží o více než 7 % a že nezaměstnanost vzroste z 6,6 % na konci roku 2019 na 9 %. Některé země mohou být postiženy ještě závažněji. Z odhadů Komise² vyplývá, že prognózy pro některá odvětví počítají s největší ztrátou reálné hrubé přidané hodnoty v roce 2020, a to v rozmezí od 20 % do 40 % ve srovnání s úrovněmi v roce 2019. Některá odvětví by navíc mohla v druhém čtvrtletí roku 2020 zaznamenat pokles obrátu o více než 70 %. Oživení zemí a regionů, kde ekonomika výrazně závisí na těchto odvětvích, bude obtížnější.

Aby bylo možné čelit této výzvě a v souběžné ekologické a digitální transformaci pokročit, navrhla Komise ambiciózní balíček opatření pro oživení koncipovaný tak, aby vedl k vybudování udržitelnější, odolnější a spravedlivější Evropy pro příští generaci³. S tím, jak se Evropa vydává na cestu k oživení, se potřeba zlepšit a přizpůsobit dovednosti stává imperativem. To bude rovněž zásadní, aby EU jako geopolitický subjekt byla s to setrvat ve vedoucí pozici na cestě celosvětovému oživení.

¹ Před propuknutím pandemie COVID-19 se odhadovalo, že do roku 2030 vznikne jeden milion pracovních míst. Vývoj zaměstnanosti a sociální situace v Evropě (ESDE), 2019. Podobně se očekávalo, že tyto technologie vytvoří v příštích 5 letech na celém světě 60 milionů pracovních míst.

² Zjišťování potřeb spojených s oživením; SWD (2020) 98 final.

³ COM(2020) 442 final.

EU teď více než kdy jindy potřebuje změnu paradigmatu dovedností. Musí jít o posun, který přinese ambiciózní agendu dovedností pro pracovní místa, jež bude stimulovat souběžnou ekologickou a digitální transformaci a zajistí zotavení ze socioekonomického dopadu pandemie COVID-19 a:

- **Posílí udržitelnou konkurenceschopnost:** dovednosti a celoživotní učení jsou nezbytné pro dlouhodobý a udržitelný růst, produktivitu a inovace, a jsou proto klíčovým faktorem konkurenceschopnosti podniků všech velikostí a zejména malých a středních podniků⁴. Správné dovednosti dají lidem možnost pracovat efektivněji a využívat pokročilých technologií⁵, čímž se odstraní hlavní překážka pro podnikové investice⁶, předejde nesouladu mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce⁷ a vytvoří půda pro výzkum, vývoj a inovace. Jen se správnými dovednostmi může Evropa posílit svou pozici v celosvětové hospodářské soutěži a znovu stabilně nastartovat svou ekonomiku směrem k ekologické a digitální transformaci. To znamená konkrétně plnit Zelenou dohodu pro Evropu, která je strategií růstu EU, a dosahovat výsledků ve strategických odvětvích a ekosystémech uvedených v nové průmyslové strategii EU.
- **Zajistí sociální spravedlnost:** přístup k příležitostem pro prohlubování dovedností a rekvalifikaci je zásadně důležitý pro desítky milionů pracovníků, kteří se náhle ocitli v částečné nezaměstnanosti nebo zcela ztratili zaměstnání bez ohledu na jejich současnou úroveň dovedností či kvalifikace. Oživení Evropy bude úspěšné, pouze pokud bude soudržné a nikdo nebude opomenut. Mít správné dovednosti usnadňuje udržení zaměstnání a zvládání přechodů mezi zaměstnáními. To vyžaduje rovný přístup k dalším příležitostem pro prohlubování dovedností pro všechny bez ohledu na pohlaví, rasový či etnický původ, náboženské vyznání nebo přesvědčení, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci. Je třeba myslet i na dospělé s nízkou kvalifikací a lidé přistěhovaleckého původu. Podobně by se nemělo zapomínat na celé území EU: velká města, venkov i odlehlé oblasti.
- **Vybuduje odolnost:** posledních několik měsíců znamenalo velký tlak v řadě profesí. Platí to zejména pro zdravotnické pracovníky a pečovatele, jakož i pro pracovníky v první linii v oblasti maloobchodu, dopravy, sociálních a hygienických služeb a učitele a školitele. Dostatek kvalifikovaných pracovníků v těchto strategických odvětvích je zásadní pro zajištění účinného přístupu k základním zdravotním, sociálním či vzdělávacím službám v době krize. V případě jednotlivců zvýšení odolnosti prostřednictvím dovedností přináší snížení závislosti na podmínkách trhu práce a zlepšení jejich potenciálu reagovat na změny v životě a práci. Pandemie COVID-19 také ukázala potřebu digitální připravenosti pro pokračování ve vzdělávacích a obchodních činnostech. Náročná situace z hlediska infrastruktury IT a elektronických systémů odhalila potřebu zlepšit naši lidskou schopnost zajistit kybernetickou bezpečnost a reakci.

Předpokladem úspěchu je, že se celoživotní učení v Evropě stane skutečností. Všichni Evropané by měli mít přístup k atraktivním, inovativním a inkluzivním vzdělávacím programům také proto, že dovednosti rychleji zastarávají. Vzdělávání v

⁴ Evropská komise (2017), *Investment in Human Capital – Assessing the Efficiency of Public Spending on Education* (Investice do lidského kapitálu – Posouzení účinnosti veřejných výdajů v oblasti vzdělávání), Poznámka pro Euroskupinu ze dne 6. listopadu 2017.

⁵ Woessmann, L., *The Economic Case for Education* (Ekonomické argumenty pro vzdělávání), analytická zpráva EENEE č. 20, Institut IFO a Mnichovská univerzita, 2017.

⁶ V průzkumu Evropské investiční banky zaměřeném na investice z roku 2017 téměř 80 % podniků uvedlo nedostatek kvalifikovaných pracovníků jako překážku pro jejich investování.

⁷ Evropská komise (2014), *The Economic Case for Education* (Ekonomické argumenty pro vzdělávání), podkladový dokument vypracovaný útvary Komise pro politickou rozpravu Rady ze dne 12. prosince 2014.

mladém věku je i nadále zásadní, ale je to jen začátek v životě plném učení: od předškolního vzdělávání a péče, přes základní a střední vzdělávání, dále technické a odborné vzdělávání a přípravu až po terciální vzdělávání po učení v dospělosti. **Celoživotním učení**m, i učení ve vyšším věku, lze skutečně dosáhnout změn. Přesto se do učení ročně zapojují jen dva z pěti dospělých. To nestačí k oživení našeho hospodářství a k využití všech výhod ekologické a digitální transformace. Každý člověk v EU by měl být v pozici umožňující prohlubování dovedností a rekvalifikace a být za to odměněn.

Získávání dovedností pro pracovní místo by mělo být v tomto úsilí hlavní zásadou. Znamená to začít zmapováním souborů dovedností každého jednotlivce, poskytováním cílené odborné přípravy, která splňuje specifické potřeby v prohlubování dovedností a rekvalifikaci, a pomocí jednotlivcům nalézt zaměstnání, po němž je poptávka na trhu práce.

Přestože většina odpovědnosti za politiky v oblasti dovedností zůstává na celostátní, regionální a místní úrovni, Evropa hraje důležitou úlohu. Mnoho lidí pracuje pro malé podniky náležející k hodnotovým řetězcům s rozsahem po celé Evropě. Ve všech odvětvích – od automobilového a textilního průmyslu, přes farmaceutické výrobky až po energie – existuje evropský řetězec talentů. Posílením tohoto řetězce se posílí jednotný trh a odolnost našeho hospodářství. EU může pobízet a podporovat členské státy, aby realizovaly politiky, které se ubírají stejným směrem, účinně řeší souběžnou ekologickou a digitální transformaci a posilují odolnost evropského hospodářství a společnosti.

Evropa také poskytuje cennou podporu prostřednictvím svého rozpočtu. Komise ve svém návrhu **nástroje na podporu oživení**⁸ využívá rozpočtu EU jako prostředku, který napomůže oživení členských států a nastartování ekonomiky. Díky přepracovanému dlouhodobému rozpočtu ve výši 1,1 bilionu EUR, navíc posílenému zacíleným dočasným nástrojem na podporu oživení ve výši 750 miliard EUR, se EU mobilizuje k investicím do udržitelného, inkluzivního a spravedlivého oživení. Investice do dovedností jsou ústředním bodem těchto návrhů. Dávají členským státům k dispozici dosud nevídané příležitosti k financování politik v oblasti dovedností, které posilují odolnost vůči hospodářským šokům a schopnost vrátit se rychleji od současného poklesu a směřovat k souběžné ekologické a digitální transformaci.

Nová agenda dovedností, která vychází z agendy dovedností⁹ přijaté v roce 2016, využívá potenciálu plánu na podporu oživení Evropy, se zabývá těmito pěti základními prvky a:

⁸ COM(2020) 441 final/2.

⁹ COM(2016) 381 final.

Vyzývá ke společnému úsilí, do něhož se zapojí podnikatelská sféra, sociální partneři a zainteresované strany a zavážou se ke spolupráci, a to zejména v rámci průmyslových ekosystémů a napříč hodnotovými řetězci EU.

Definuje jasnou strategii zajišťující, že dovednosti povedou k získání pracovních míst.

Pomáhá lidem budovat dovednosti po celý život v prostředí, kde je celoživotní učení normou.

Určuje **finanční prostředky na podporu investic do dovedností**

Stanoví ambiciózní cíle týkající se prohlubování dovedností a rekvalifikace, jichž má být dosaženo v příštích 5 letech

Nová agenda dovedností naplňuje evropský pilíř sociálních práv, a zejména jeho první zásadu, kterou je právo na kvalitní a inkluzivní vzdělávání, odbornou přípravu a celoživotní učení. Je také pevně zakotvena v **Zelené dohodě pro Evropu**¹⁰, nové **digitální strategii**¹¹ a nové **průmyslové strategii a strategii pro malé a střední podniky**¹², jelikož dovednosti jsou pro jejich úspěch klíčovým faktorem. Také se v ní podporuje návrh doporučení Rady s názvem **Most k pracovním místům – posílení záruky pro mladé lidi**, který Komise dnes přijala a který zohledňuje zjištění nedávné **zprávy o dopadu demografických změn**¹³. **Nový akční plán pro oběhové hospodářství a strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030** také vyzdvihují klíčovou úlohu dovedností v přechodu na zelenou ekonomiku.

Agenda je propojena s dalšími politickými iniciativami, které podporují přístup založený na celoživotním učení. Po ní budou následovat další návrhy, které dají nový impuls v oblasti vzdělávání: zejména jde o iniciativu, díky níž se roku 2025 stane skutečností **Evropský prostor vzdělávání** tím, že se v Unii odstraní bariéry stojící v cestě učení a podpoří se inovativní a inkluzivní vzdělávání a odborná příprava pro všechny. **Evropský výzkumný prostor** rovněž podporuje prohlubování dovedností a rekvalifikaci talentů, zejména v akademické sféře. Tyto iniciativy společně vybudují kulturu celoživotního učení v Evropě, podpoří přístup založený na poptávce posilující spolupráci s výrobním odvětvím a zlepší zaměstnatelnost občanů.

¹⁰ Sdělení Komise o Zelené dohodě pro Evropu, COM(2020) 640 final.

¹¹ Evropská digitální strategie, 2020 <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/content/european-digital-strategy>

¹² COM(2020) 102 final a COM(2020) 103 final.

¹³ COM (2020) 241 final.

1. SPOLUPRÁCE V RÁMCI PAKTU PRO DOVEDNOSTI

Posílení společných opatření s cílem maximalizovat dopad investic do dovedností má velký potenciál. Na politikách a opatřeních v oblasti dovedností se podílí řada aktérů. Ministerstva, poskytovatelé vzdělávání a odborné přípravy, výrobní odvětví samotné, výzkumné organizace, sociální partneři, obchodní komory a agentury práce patří k těm, kdo napomáhají tomu, aby se prohlubování dovedností a rekvalifikace staly skutečností. Společné úsilí může tuto oblast zpřehlednit pro jednotlivce a společnosti v celém hodnotovém řetězci, snížit náklady a zaměřit se na priority.

Úspěšné programy v oblasti dovedností kombinují různé fáze tak, aby provázely jednotlivé pracovníky při prohlubování dovedností nebo rekvalifikaci: od zjištění dovedností potřebných pro souběžnou ekologickou a digitální transformaci, přes postupné nabytí těchto dovedností cílenými vzdělávacími programy, po podporu jejich využívání na pracovišti nebo při získávání nových pracovních míst.

Prvním pilířem agendy dovedností je podpora spolupráce prostřednictvím paktu pro dovednosti.

Opatření č. 1: Pakt pro dovednosti

Tento pakt zmobilizuje společné úsilí o kvalitní investice pro všechny osoby v produktivním věku v celé Unii.

Pakt pro dovednosti propojí všechny zainteresované strany, veřejné i soukromé, jejichž společným cílem je prohloubit dovednosti evropských pracovních sil a umožnit jim rekvalifikaci s cílem dát lidem možnost zapojit se souběžně ekologické a digitální transformace. Všechny tyto zainteresované strany podepíší **chartu**, která bude definovat klíčové zásady¹⁴, jež jsou pro prohlubování dovedností a rekvalifikaci pracovních sil nezbytné, a to v rámci jejich organizací, ale také napříč jejich hodnotovým řetězcem nebo ekosystémem. Tato charta bude sestavena ve spolupráci se zainteresovanými stranami.

Pakt usnadní spolupráci mezi veřejným a soukromým sektorem. Konkrétně umožní vytvoření **rozsáhlých partnerství**, mimo jiné na regionální úrovni, ve strategických průmyslových ekosystémech¹⁵ a prioritních oblastech vytyčených v Zelené dohodě pro Evropu s cílem dosáhnout ambiciózních závazků. Tato partnerství budou zahrnovat všechny zainteresované strany, a zejména pak malé a střední podniky, které se potýkají s přístupem k dovednostem. Zainteresované strany budou vyzvány, aby sdílely odborné znalosti, prostředky (například vzdělávací zařízení v rámci hodnotového řetězce) a financování, s cílem dospět ke konkrétním opatřením pro prohlubování dovedností a rekvalifikaci, která lidem umožní udržet si zaměstnání, změnit jej nebo nalézt zaměstnání nové.

Díky paktu se také **usnadní přístup k informacím o nástrojích financování** pro dovednosti tím, že nabídne ústřední místo na úrovni EU.

Do zahájení realizace paktu během Evropského týdne odborných dovedností v listopadu 2020 se zapojí evropské sociální partneři, Evropský parlament, předsednictví Rady Evropské unie, Evropská komise, zainteresované strany ze strategického průmyslového ekosystému a další aktéři.

Miguel vede malý podnik, který dodává specializované součástky pro elektromobily, což je oblast, kde je technologický rozvoj rychlý. Díky paktu pro dovednosti se jeho podnik připojil širokému partnerství zahrnujícímu celý dodavatelský řetězec. Jeho zaměstnanci mohou nyní využívat špičkové odborné přípravy koncipované ve spolupráci s výzkumným institutem, která

¹⁴ Mezi ně budou patřit antidiskriminační a genderové otázky.

¹⁵ Jak je uvedeno v průmyslové strategii EU přijaté v březnu 2020.

probíhá v zařízeních ve vlastnictví větších společností.

Sociální partneři v daném odvětví se dohodnou na tom, že ve svých podnicích navzájem představí určitý počet „ambasadorů v oblasti odborné přípravy“. Tito zaměstnanci informují své kolegy o možnostech odborné přípravy, jakož i o jejich právech na školení a motivují je, aby tyto možnosti využili. Zvláště osoby s nízkou kvalifikací se mohou zdráhat hovořit se svými nadřízenými o svých potřebách v oblasti odborné přípravy. Uvedení ambasadoři by mohli pomoci tuto překážku překonat.

Pakt pro dovednosti propojí dříve existující iniciativy EU v oblasti spolupráce a stane se tam, kde je to relevantní, ústředním místem pro:

- **plán pro odvětvovou spolupráci v oblasti dovedností**, jehož cílem je vymezit odvětvové poznatky o dovednostech, zmapovat klíčové pracovní potřeby, definovat profesní profily a zavést vzdělávací programy. Myšlenka kvalifikace pro práci je zakotvena v DNA těchto plánů, které budou rozšiřovány, otevírány pro více odvětví a budou mít k dispozici vyšší rozpočet. Pokrok v těchto plánech se podstatně urychlí, aby se zajistilo, že přinesou včasné výsledky v souladu s potřebami podniků a jednotlivců. Přepracované plány budou také obsahovat odkaz na pracovní příležitosti, které se doplní na konci každého odborně vzdělávacího programu;
- **posílení Evropské aliance pro učňovskou přípravu**. Jak je uvedeno ve sdělení Podpora zaměstnanosti mladých lidí: most k pracovním místům pro příští generaci¹⁶, aliance bude usilovat o nové závazky k udržení nabídek učňovské přípravy navzdory současnému hospodářskému útlumu a bude dále rozvíjet učňovské programy. Obnovená aliance zahájí nové vnitrostátní systémy učňovské přípravy, čímž dá hlas učňům a posílí sociální dialog;
- **Koalici pro digitální dovednosti a pracovní místa**, která má za cíl shromažďovat závazky ze strany členských států, podniků, sociálních partnerů, neziskových organizací a poskytovatelů vzdělávání týkající se nových programů odborného vzdělávání, náborů nebo rekvalifikace stávající pracovní síly s cílem zlepšit digitální dovednosti. Výsledkem nedávné výzvy k přijetí závazků v souvislosti s krizí COVID-19 bylo více než 70 nových závazků¹⁷. Posílením administrativní podpory pro uvedenou koalici Komise poskytne jednotné místo umožňující sdílet digitální obsah, osvědčené postupy a vzdělávací příležitosti, mimo jiné pro malé a střední podniky.

Pakt pro dovednosti zahrnuje mnoho odvětví a je otevřený všem zainteresovaným stranám. **Zpočátku se zaměří na průmyslové ekosystémy, které jsou těžce postiženy současnou krizí, a na prioritní oblasti vytyčené v Zelené dohodě pro Evropu, pro které budou ambiciózní strategie prohlubování dovedností a rekvalifikace nezbytné z hlediska úspěchu oživení. Později se bude věnovat i jiným ekosystémům a oblastem:**

- **Zdraví:** pandemie COVID-19 nám připomněla, v jaké míře závisíme na zdravotnických pracovnících, od nichž se očekává, že získají dovednosti a absolvují školení týkající se omezení šíření nákazy, karanténních protokolů, používání ochranných prostředků a úkolů v oblasti klinického řízení. Zatímco odvětví zdravotní a sociální péče tvoří 10 % celkové zaměstnanosti v EU, odhaduje se, že v tomto oboru vznikne více než 830 000 nových pracovních míst, což společně s místy, která

¹⁶ COM(2020) 276 final.

¹⁷ Přísliby jsou závazky ze strany soukromých a veřejných organizací, že přímo přispějí ke snížení nedostatků v digitálních dovednostech, jimž Evropa čelí, například tím, že se zaváží k poskytnutí vzdělávání nebo umístění nebo přístupu k rozvoji digitálních dovedností. Tyto informace jsou k dispozici na adrese: <https://pledgeviewer.eu/>

bude potřeba nahradit, v příštích 10 letech přinese 8 milionů pracovních příležitostí.¹⁸ Aby byly navíc uspokojeny potřeby zdravotnických organizací spočívající v úspěšném zavádění nových digitálních technologií, jako je umělá inteligence, které zlepšují kvalitu péče a zvyšují výkonnost zdravotních systémů členských států, poroste do roku 2030 podstatně poptávka po základních a pokročilých digitálních dovednostech¹⁹. To poukazuje na výraznou mezeru v dovednostech, kterou demografické stárnutí a chronická onemocnění jen prohloubí. Zaplnění této mezery má zásadní význam pro zaručení vysoké odolnosti a spravedlnosti vnitrostátních systémů sociálního zabezpečení v celé EU.

- **Stavebnictví:** pandemie COVID-19 měla na toto odvětví²⁰, sestávající převážně z malých podniků a mikropodniků, které poskytují místní zaměstnanost (více než 90 % jsou malé a střední podniky²¹) významný dopad. Pro toto odvětví, čítající 12 milionů pracovníků, je obtížné přilákat mladé a kvalifikované pracovníky²². Mezery v dovednostech jsou zjevné v oblasti „zeleného“ designu, technologií a materiálů. Se zahájením ožívování se musí prohlubování dovedností zaměřit na zvyšování energetické účinnosti a účinnosti z hlediska využívání zdrojů, decentralizovaná řešení obnovitelné energie, oběhovost, digitalizaci a renovaci stávajících staveb v souladu s požadavky na přístupnost²³. Dostupnost kvalifikovaných stavebních dělníků je klíčová pro úspěch renovační vlny v rámci Zelené dohody pro Evropu.
- **Automobilový průmysl a doprava:** cestovní omezení zavedená během pandemie COVID-19 měla zásadní dopad na letectví, železniční dopravu, námořní odvětví a vnitrozemskou plavbu, jakož i na silniční odvětví, a silně postihla dopravní odvětví, které zaměstnává více než 9 milionů lidí v EU²⁴. Opatření k omezení šíření nákazy navíc závažně narušila automobilový průmysl a jeho rozsáhlý dodavatelský řetězec. Uzavření továren postihlo nejméně 1,1 milionu pracovních míst²⁵. Automobilové odvětví, které představuje 7 % HDP EU, se již potýkalo s velkými strukturálními změnami a nutností investovat do digitalizace, zelené technologie (např. baterií²⁶ s cílem realizovat elektrifikaci dopravy a řešení na bázi alternativních paliv) a do větší konektivity a automatizace. Potřeba změny se týká také stávajících obchodních modelů a hodnotových řetězců. Doprava, a zejména automobilové odvětví, potřebují jasnou agendu na posílení škály nových dovedností, včetně analýzy dat velkého objemu, vývoje softwaru, umělé inteligence, robotiky, chemie, elektrotechniky, jakož i řady nových sociálních dovedností. Je třeba podporovat maximalizaci využívání těchto dovedností v celém ekosystému a dodavatelských řetězcích, například při zavádění infrastruktury pro dobíjení baterií.
- **Cestovní ruch:** pandemie COVID-19 zde snížila činnost o 80 % a bez bezodkladných opatření je ohroženo 6 milionů pracovních míst²⁷. Mezi potřeby v

¹⁸ Přehled dovedností CEDEFOP, Zdravotnickí pracovníci a přidružené profese.

¹⁹ EIT Health a McKinsey, 2020, *Transforming healthcare with AI: The impact on the workforce and organisations* (Transformace zdravotnictví pomocí umělé inteligence: dopad na pracovní síly a organizace).

²⁰ OECD, *Evaluating the initial impact of COVID-19 containment measures on economic activity* (Hodnocení počátečního dopadu opatření k omezení šíření onemocnění COVID-19 na hospodářskou činnost), graf 1.

²¹ V roce 2017 bylo 94 % podniků ve stavebnictví malými nebo středními podniky, Eurostat [sbs_sc_con_r2].

²² Internetové stránky o dovednostech v rámci stránek evropského stavebního odvětví „European Builders Construction“.

²³ Směrnice (EU) 2019/882 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb.

²⁴ Doprava v číslech, 2019: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f0f3e1b7-ee2b-11e9-a32c-01aa75ed71a1>

²⁵ Evropské sdružení výrobců automobilů (ACEA), *Employment impact of COVID-19 on the European auto industry* (Dopad pandemie COVID-19 na evropský automobilový průmysl z hlediska zaměstnanosti).

²⁶ Byl zahájen projekt v oblasti dovedností potřebných v odvětví baterií „ALBATTIS“, který bude důležitý nejen pro automobilový průmysl, ale také rostoucí odvětví skladování energie.

²⁷ COM(2020) 550 final: Cestovní ruch a doprava v roce 2020 a v dalších letech.

oblasti dovedností patří online marketing, recyklace odpadů a nakládání s odpady, vodohospodářské a energetické služby pro přechod k udržitelnějšímu cestovnímu ruchu, mezikulturní porozumění a komunikace, jakož i nové hygienické protokoly²⁸. Optimalizace zážitků turistů bude založena na kombinaci digitálních údajů a lidské obsluhy. Ve stávajícím plánu²⁹ již byly určeny chybějící dovednosti v těchto oblastech a nové profesní profily. Tento plán je nyní třeba modernizovat, jelikož technologické inovace a sociální trendy se mění rychleji, než je tempo reakce některých podniků. Pracovníci budou muset být schopni pracovat v různých odděleních na různých úrovních a využívat různé nástroje a aplikace.

2. PŘÍPRAVA NA PRACOVNÍ MÍSTO: SLADĚNÍ POLITIK V ZÁJMU DOSAŽENÍ VÝSLEDKŮ

Zpracování myšlenky „dovednosti pro pracovní místa“, tedy druhého pilíře agendy dovedností, vyžaduje komplexní přístup k prohlubování dovedností a rekvalifikaci, který zahrnuje celý hodnotový řetězec.

Začíná se se spolehlivými poznatky o dovednostech, které jsou podmínkou pro uskutečnění odborné přípravy relevantní pro trh práce. To je třeba začlenit do národních strategií v oblasti dovedností a do systémů odborné přípravy a vzdělávání. Jednotlivé podniky by také měly vypracovat interní postupy pro zjišťování nedostatků v dovednostech a opatření, jak řešit prohlubování dovedností jejich vlastních pracovníků.

Tento oddíl stanoví hlavní složky přístupu „dovednosti pro pracovní místa“, jehož cílem je podpořit pracovníky v EU, aby plně využili ekologické a digitální transformace.

2.1 Zlepšení poznatků o dovednostech: základ pro prohlubování dovedností a rekvalifikace

Prvním krokem k zajištění toho, aby lidé mohli získat dovednosti, které potřebují pro stávající nebo budoucí pracovní místo, jsou aktuální informace o potřebách v oblasti dovedností. Poznatky o dovednostech však často přicházejí příliš pozdě na to, aby ovlivnily rozhodování. Poznatky o dovednostech musí být srozumitelné, cílené a aktuální. Kromě průzkumů sledujících uplatnění absolventů a porovnávání administrativních údajů má velký potenciál umělá inteligence a analýza dat velkého objemu. Umělá inteligence a data velkého objemu lze uplatnit při vymezování nových profesních profilů v různých odvětvích na základě požadovaných specifických dovedností.

Evropské středisko pro rozvoj odborného vzdělávání (agentura EU Cedefop) pilotně využívá analýzu dat velkého objemu z oznámení o volných pracovních místech zveřejněných online ke zkoumání dovedností požadovaných zaměstnavateli na regionální úrovni³⁰, zatímco v plánech pro spolupráci v oblasti odvětvových dovedností se zjišťuje, které dovednosti jsou zapotřebí v klíčových odvětvích. Na základě těchto úspěchů je třeba obnovit úsilí o další prohloubení poznatků o dovednostech s přihlédnutím k regionálnímu i odvětvovému rozměru, výsledky tohoto úsilí spojit a dát je k dispozici přístupným způsobem také institucím a organizacím vzdělávání a odborné přípravy.

²⁸ C(2020) 3251: Pokyny EU k postupnému obnovování služeb cestovního ruchu a ke zdravotním protokolům v ubytovacích a stravovacích zařízeních – COVID-19 2020/C 169/01.

²⁹ <https://nexttourismgeneration.eu/>

³⁰ Cedefop „Skills Ovale“, úroveň NUTS 2.

Opatření č. 2: Zlepšení poznatků o dovednostech

Na posílení a šíření poznatků o dovednostech bude Komise:

- podporovat rozvoj nových a prohloubených poznatků o dovednostech na regionální a odvětvové úrovni. Na základě pilotní analýzy dat velkého objemu agenturou Cedefop bude vytvořen stálý online nástroj, v jehož rámci budou zveřejňovány informace v reálném čase tak, aby je mohly využívat všechny zainteresované strany³¹. Budou prozkoumány možnosti využívání údajů ze soukromých portálů pro pracovní místa, jakož i z vnitrostátních poznatků o dovednostech,
 - centralizovat a obecně šířit poznatky o dovednostech prostřednictvím paktu pro dovednosti v součinnosti s Evropským výzkumným prostorem,
 - podporovat zapojení sociálních partnerů do prognóz trhu práce a určení potřeb v oblasti odborné přípravy, aby se rozvíjely poznatky o dovednostech,
 - podporovat využívání poznatků o dovednostech veřejnými a soukromými službami zaměstnanosti, a zejména podporovat síť veřejných služeb zaměstnanosti, aby propagovala včasnou identifikaci nedostatků pracovních sil a trendů spojených s rostoucími pracovními příležitostmi, mimo jiné s cílem lépe čerpat z potenciálu mobility uvnitř EU a migrace ze třetích zemí,
 - prezentovat poznatky o dovednostech přizpůsobené potřebám jednotlivců v Europassu, tedy platformě EU, která lidem umožňuje řízení jejich vzdělávací a profesní dráhy. Jednotlivcům to pomůže při studiu, odborné přípravě a volbě povolání a bude to užitečné také pro poradce a mentory, mimo jiné ve veřejných službách zaměstnanosti.
-

2.2 Podpora národních strategií v oblasti dovedností, úloha služeb zaměstnanosti a legální migrace

Získávání dovedností pro pracovní místa vyžaduje národní strategie v oblasti dovedností, do nichž jsou zapojeny všechny zainteresované strany. Národní strategie v oblasti dovedností, koncipované a realizované za mezíresortní spolupráce, sladí úsilí v oblasti zaměstnanosti, vzdělávání, výzkumu, průmyslu a politik regionálního rozvoje. Měly by zahrnovat sociální partnery, občanskou společnost, vzdělávání, odbornou přípravu a zainteresované strany na trhu práce a měly by stavět na existujících národních strategiích v oblasti dovedností.

V situaci současné krize a s ohledem na její dopad na nezaměstnanost zejména u mladých lidí je absolutně nezbytné, aby se na národních strategiích v oblasti dovedností podílely služby zaměstnanosti, a to veřejné i soukromé, ve spolupráci se subjekty a poskytovateli vzdělávání a odborné přípravy, jakož i národní koalice v oblasti digitálních dovedností a pracovních míst. Veřejné služby zaměstnanosti mohou hrát větší úlohu při orientaci lidí na čtenější a kvalitnější prohlubování dovedností a rekvalifikace a při zvyšování významu systémů vzdělávání a odborné přípravy pro trh práce. Národní strategie v oblasti dovedností uvádějí vnitrostátní a regionální politiky a investice do souladu se společně dohodnutými hlavními výzvami. Orientují také členské státy na projekty, které mohou být spolufinancovány z evropských fondů.

Vybavenost dovednostmi na souběžnou ekologickou a digitální transformaci a schopnost reagovat na demografické výzvy lze také řešit strategičtějším přístupem k legální migraci zaměřeným na to, jak lépe získat a udržet talenty. Členské státy mají

³¹ Tento internetový nástroj bude nabízet podrobné a aktuální poznatky o dovednostech, zejména na regionální a odvětvové úrovni, a poskytovat přitom přehled o poptávce po dovednostech na trhu práce v reálném čase, který lze opakovat ve velice krátkých intervalech a který umožňuje určit tendence v potřebách v oblasti dovedností a zjistit nově vznikající potřeby v této oblasti.

i nadále pravomoc rozhodovat o tom, kolik migrujících pracovníků přijmou, nicméně přiznávají, že pevný rámec EU jim může pomoci přilákat migrující pracovníky, které EU potřebuje, a zajistit tak, aby migrace pracovních sil byla přínosná pro všechny. Nasměrování legální migrace do regionů a povolání s nedostatkem kvalifikovaných pracovních sil vyžaduje lepší sladění poptávky a nabídky a jasné postupy. Je třeba učinit více pro zlepšení legálních cest do EU a uznávání kompetencí státních příslušníků třetích zemí na trhu práce v EU. Toho by mělo být dosahováno v partnerství se třetími zeměmi, aby se podpořily rozvoj i mobilita prostřednictvím zvýšených investic do dovedností. Je také důležité strategiěji využívat potenciálu a dovedností přistěhovalců ze třetích zemí, kteří již v EU pobývají. Navzdory zvyšující se úrovni vzdělání mají přistěhovalci stále v průměru nižší úroveň kvalifikace, což jim brání v dlouhodobém začlenění na trh práce.

Opatření č. 3: Podpora EU pro strategická vnitrostátní opatření k prohlubování dovedností

Komise podpoří všechny členské státy při přípravě komplexních mezirezortních národních strategií v oblasti dovedností. Bude se vycházet z již vykonané práce s Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) v 11 členských státech, jakož i z dalších existujících strategií v oblasti dovedností na úrovni členských států. Tam, kde je to zapotřebí, Komise podpoří vypracování nebo přezkum strategií a pomůže monitorovat pokrok v jejich provádění. Komise bude podporovat boření genderových a jiných diskriminačních stereotypů. Zaměří se zejména na význam průřezových a podnikatelských dovedností, jakož i na dovednosti, které provázejí ekologickou a digitální transformaci, mezi něž patří dovednosti získané studiem přírodních věd, technologie, inženýrství a matematiky (STEM).

Komise spojí síly s evropskou sítí veřejných služeb zaměstnanosti na přípravě akcí vzájemného učení s cílem upozornit na dovednosti potřebné na trhu práce, a to zejména pro nezaměstnané a částečně nezaměstnané osoby. Působení se dále zaměří na intenzivnější poskytování poradenských služeb také zaměstnaným osobám, a zejména zranitelným skupinám, a na vyplnění mezer v dovednostech zvláště v digitální oblasti. Budou prozkoumány možnosti plného využití příležitostí, které nabízí přeshraniční spolupráce.

Komise prostřednictvím nadcházejícího paktu o migraci a asyly bude usilovat o rozšíření legálních cest do EU, mimo jiné obnovením jednání o směrnici o modré kartě s cílem přilákat vysoce kvalifikované pracovníky. Tento pakt nabídne rovněž důvěryhodné nabídky míst pro legální migranty v rámci nových partnerství s třetími zeměmi zaměřených na talenty a prozkoumá nové nástroje legální migrace.

Kvůli velmi vysokému podílu dospělých s nízkou kvalifikací v jednom členském státě jeho národní strategie v oblasti dovedností osvětlila potřebu podporovat kulturu vzdělávání dospělých a zlepšovat účast a soudržnost. V důsledku toho získal **Peter**, který pracuje v hotelových službách a cestovním ruchu, přístup k novému programu odborného vzdělávání pro dospělé v jeho domovském regionu. Tento program klade nový důraz na digitální dovednosti a průřezové dovednosti, které jsou stále více od pracovníků v cestovním ruchu vyžadovány.

2.3 Přizpůsobení odborného vzdělávání a přípravy pro budoucnost

Pořadatelé zajišťující vzdělávání a odbornou přípravu musí poskytovat potřebné dovednosti v kontinuu celoživotního učení. Vzdělávání a odborná příprava byly v jádru projektu EU od prvních dnů evropské spolupráce a od té doby se staly součástí širšího rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a Evropského prostoru vzdělávání. V současné době se přibližně polovina mladých lidí v EU účastní odborného vzdělávání a přípravy, a to na stále vyšší úrovni³². Evropa potřebuje

³² Programy vzdělávání a odborné přípravy protínají různé úrovně vzdělávání a odborné přípravy. V absolutních číslech je největší počet účastníků vzdělávání a odborné přípravy (8,5 milionu studentů) zapsán do programů vyššího

operativní, odolné systémy vzdělávání a odborné přípravy, které obtojí v budoucnosti a které jsou s to podpořit mladé lidi při řízení jejich vstupu na měnící se trh práce. Zároveň musí zajistit, aby měli dospělí přístup k programům odborné přípravy přizpůsobeným souběžné ekologické a digitální transformaci.

Opatření č. 4: Návrh doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost

Komise dnes přijímá návrh doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost. Toto doporučení:

- navrhuje modernizovanou politickou vizi EU pro odborné vzdělávání a přípravu, jehož cílem je vybavit mládež i dospělé dovednostmi, včetně průřezových dovedností tak, aby uspěli na trhu práce a podpořili ekologickou a digitální transformaci. Současně má být zajištěna inkluzivnost a rovné příležitosti a evropské odborné vzdělávání a příprava se má stát globálním referenčním bodem pro rozvoj dovedností,
- představuje zásady pro provádění této vize, včetně silnějšího zaměření na propustnost s dalšími vzdělávacími odvětvími, zvýšenou mobilitu ve vzdělávání a práci v úzkém partnerství se zaměstnavateli. Podporuje odborné vzdělávání a přípravu jakožto atraktivní volbu pro ženy i muže, podporuje začleňování zranitelných skupin,
- stanoví cíle pro systémy odborného vzdělávání a přípravy, aby se zvýšila dostupnost učení se prací, příležitosti k mobilitě a zaměstnatelnost absolventů odborného vzdělávání,
- navrhuje řadu opatření, která mají být provedena na úrovni EU na podporu reformy odborného vzdělávání a přípravy, zaměřených zejména na zlepšení digitální připravenosti institucí odborného vzdělávání a přípravy, včetně odborného vzdělávání a přípravy učitelů, učňovské přípravy a center excelence odborného vzdělávání spojených se strategiemi pro inteligentní specializaci a/nebo regionálními strategiemi pro inovace a růst.³³

Co je centrum excelence odborného vzdělávání?

Existuje mnoho různých typů center excelence odborného vzdělávání (COVE). Bez ohledu na tuto rozmanitost můžeme rozlišit dva obecné druhy těchto center: 1. centra, která jsou „účelovými“ nebo určenými subjekty v rámci národních/regionálních režimů týkajících se excelence odborného vzdělávání, a 2. centra, která jsou individuálními poskytovateli odborného vzdělávání a přípravy a působí v určitém regionu, subregionu či odvětví³⁴. Podporují podnikatelské iniciativy a působí jako centra znalostí a inovací pro podniky, a zejména pro malé a střední podniky. Navrhované doporučení vytyčilo cíl podpořit zřízení 50 center excelence odborného vzdělávání³⁵, která by měla být referenčními body na světové úrovni jak pro počáteční odborné vzdělávání mladých lidí, tak pro pokračující prohlubování dovedností a rekvalifikaci dospělých³⁶.

Například středisko odborného vzdělávání a přípravy působící v kulturním a kreativním odvětví financované z programu Erasmus vytváří síť tvůrců znalostí (výzkum a poskytovatelé odborného vzdělávání a přípravy) a podniků s partnery v jiných zemích. Tato síť zřizuje inovační centra na podporu odvětvových malých a středních podniků, kvalifikovaných odborníků a účastníků odborného vzdělávání a přípravy. Přípravuje a realizuje vzdělávací

středního vzdělávání. Pro srovnání: postsekundární vzdělávání nižší než terciární vzdělávání čítá 1,5 milionu studentů, krátkého cyklu terciárního vzdělávání se účastní 1,2 milionu studentů, bakalářského studia 1,2 milionu studentů a magisterského studia 0,7 milionu studentů v programech odborné/profesionální přípravy. Zdroj: Společný sběr údajů OECD-OECD (UOE) v oblasti vzdělávání a odborné přípravy.

³³ S cílem podpořit excelenci a internacionalizaci odborného vzdělávání a přípravy by v evropských klíčových profesních profilech byl vymezen určitý podíl společného vzdělávacího obsahu na evropské úrovni. Tyto profily – jako součást platformy Europassu a tam, kde je to možné, doplněné digitálními nástroji odborného vzdělávání – mají potenciál významně usnadnit mobilitu studentů a pracovníků, automatické uznávání kvalifikací a rozvoj společných osnov odborného vzdělávání a přípravy, kvalifikací a mikrokreditů.

³⁴ Studie Evropské komise o mapování center excelence odborného vzdělávání: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8250&furtherPubs=yes>

³⁵ Tato ambice vychází z návrhu Komise na příští víceletý finanční rámec.

³⁶ Toto opatření bude koordinováno s Evropským výzkumným prostorem.

program zaměřený na podnikání, řešení problémů, kritické myšlení a procesní či produktové inovace, jakož i na podnikatelské inkubátory pro účastníky odborného vzdělávání a přípravy, zaměstnance kulturních a kreativních odvětví a pro školitele.

2.4 Zavedení iniciativy „Evropské univerzity“ a prohloubení dovedností vědců

Vysokoškolské vzdělávání je základním nástrojem, který studentům poskytuje dovednosti potřebné pro budoucnost. Vysoké školy generují pokročilé znalosti a dovednosti, které společnosti pomáhají inovovat při řešení velkých výzev. Univerzity vybavují lidi dovednostmi na vysoké úrovni, které jim umožní posílit jejich profesní, sociální a osobní rozvoj. Rychle se měnící trh práce a změny ve společnosti vyžadují transformaci institucí terciárního vzdělávání a jejich lepší soulad s ekonomickým prostředím, aby se zajistilo, že absolventi budou vybaveni vzděláním a dovednostmi, které vyžaduje trh práce, a zejména dovednostmi potřebnými pro souběžnou ekologickou a digitální transformaci.

Výzkumní pracovníci jsou v popředí vědy a inovací a potřebují specifický soubor dovedností. Lze učinit více, aby bylo možné definovat toto i základní dovednosti, které jsou potřeba pro úspěšnou profesní dráhu v rámci akademické obce i mimo ni a také pro podnícení mobility vědců v celé Evropě.

Opatření č. 5: Zavedení iniciativy „Evropské univerzity“ a prohloubení dovedností vědců

Pro zavedení iniciativy „Evropské univerzity“ Komise v úzké spolupráci se zainteresovanými stranami:

- se zapojí do plného spuštění iniciativy „Evropské univerzity“ v rámci programu Erasmus (2021–2027) a programu Horizont Evropa, včetně odstranění překážek bránících účinné a hlubší nadnárodní spolupráci mezi vysokoškolskými institucemi a prohloubení spolupráce s hospodářskými subjekty, zejména s cílem podpořit souběžnou ekologickou a digitální transformaci. Iniciativa „Evropské univerzity“ stanoví normy pro transformaci institucí vysokoškolského vzdělávání v celém Evropském prostoru vzdělávání a Evropském výzkumném prostoru, čímž se celoživotní učení a oběh talentů stanou skutečností,
- prozkoumá možnosti vyplývající z její činnosti v oblasti výzkumu a inovací s cílem pomoci odstranit překážky bránící účinné nadnárodní spolupráci mezi institucemi vysokoškolského vzdělávání s ohledem na poznatky nabyté během pilotních výzev v rámci programů Erasmus+ a Horizont 2020. Komise určí oblasti podpory pro opatření členských států, prozkoumá konkrétní způsob řešení „evropského diplomu“ a proveditelnost statutu „evropské univerzity“ (s cílem vyřešit přeshraniční právní otázky) a systému evropského uznávání a zajišťování kvality,
- bude spolupracovat s Evropským inovačním a technologickým institutem (EIT) a dalšími iniciativami relevantními z hlediska Evropského výzkumného prostoru s cílem propojit přední organizace z oblasti podnikání, vzdělávání a výzkumu, zejména prostřednictvím znalostních a inovačních společenství, a rozvíjet tak inovativní výuku a učení, připravovat příští generaci inovátorů a provázet transformaci vysokoškolských institucí ve více podnikatelské organizace,
- propojí akademickou obec a průmysl testováním nové výměny znalostí „talenty na poptávku“, jejímž cílem je uspokojit potřeby podniků v oblasti výzkumu a inovací a která by doplňovala spolupráci mezi univerzitami a podniky.

Za účelem **prohlubování dovedností vědců** bude Komise v úzké spolupráci se zúčastněnými stranami a členskými státy:

- rozvíjet evropský rámec kompetencí pro výzkumné pracovníky a podporovat rozvoj souboru základních dovedností pro tyto pracovníky,

- definovat taxonomii dovedností pro výzkumné pracovníky, která umožní statistické monitorování cirkulace mozků, a dohodne se s členskými státy na souboru ukazatelů umožňujících monitorování a statistickou analýzu,
- rozvíjet osnovy pro otevřenou vědu a řízení vědy pro výzkumné pracovníky.

2.5 Dovednosti doprovázející ekologickou a digitální transformaci na pracovních místech i nad jejich rámec

Pracovní místa budoucnosti vyžadují dovednosti pro souběžnou digitální a ekologickou transformaci. Předpokladem ekologické transformace jsou investice do dovedností lidí, aby se zvýšil počet odborníků, kteří vytvářejí a ovládají ekologické technologie, včetně digitálních technologií, vyvíjejí ekologické produkty, služby a podnikatelské modely, tvoří inovativní řešení inspirovaná přírodou a pomáhají minimalizovat environmentální stopu činnosti³⁷. Evropa se navíc stane klimaticky neutrálním kontinentem a společností, která účinně využívá zdroje a má oběhové hospodářství, pouze za podmínky, že její obyvatelstvo a pracovní síly budou informovány a pochopí, jak myslet a jednat ekologickým způsobem.

Stejně tak dosažení digitální transformace zaměřené na člověka volá po postupné změně v digitálních dovednostech. Evropané, muži i ženy, již nyní potřebují v životě a v práci digitální dovednosti: v některých kategoriích pracovních míst vyžaduje 90 % pracovní náplně specifické typy digitálních dovedností³⁸. Pandemie a její důsledky pro naše životy a ekonomiku upozornily na význam digitalizace ve všech oblastech hospodářství a společnosti EU. Téměř 4 z 10 zaměstnanců během opatření proti šíření nákazy zahájili práci na dálku³⁹. Mezi lety 2005 a 2016 vzniklo v digitálně intenzivních odvětvích 40 % nových pracovních míst⁴⁰. Rychle rostoucí poptávka po digitálních odbornících však nemůže být uspokojena. V oblasti kybernetické bezpečnosti například chybí 291 000 odborníků⁴¹.

Uplatňování digitálních technologií napříč všemi hospodářskými odvětvími, včetně netechnických odvětví, bude vyžadovat více digitálně kvalifikovaných pracovních sil na všech úrovních dovedností a ve všech věkových skupinách. Pandemie COVID-19 a z ní vyplývající opatření proti šíření nákazy byly tvrdou připomínkou toho, že pracovní síly v Evropě – a obecněji celá populace – musí rychle zvýšit úroveň svých digitálních dovedností⁴². To bylo zvláště viditelné v odvětví vzdělávání, u studentů, učitelů i školitelů.

Opatření č. 6: Dovednosti na podporu souběžné digitální a ekologické transformace

Komise podpoří nabytí **dovedností pro ekologickou transformaci** tím, že

- definuje taxonomii dovedností pro ekologickou transformaci, což umožní statistické

³⁷ Dobrým příkladem pro tento směr je zavedení biohospodářské strategie EU, která se soustředí na činnosti umožňující rozvoj dovedností a součinnost se vzděláváním a celoživotním učením.

³⁸ [ICT for work: Digital Skills in the Workplace \(IKT pro práci: Digitální dovednosti na pracovišti\): studie vypracovaná pro Evropskou komisi organizací Ecorys and Danish Technology Institute, 2017.](#)

³⁹ [Eurofound, Living, working and Covid-19 \(Život, práce a Covid-19\), duben 2020.](#)

⁴⁰ OECD (2019), [Going Digital: Shaping Policies, Improving Lives \(Přechod k digitálním technologiím: utváření politik, zlepšování života\)](#), OECD Publishing, Paris. Cf. [OECD Employment Outlook 2019 \(Prognóza zaměstnanosti vypracovaná OECD na rok 2019\): The Future of Work \(Budoucnost práce\)](#), box 2.1.

⁴¹ ENISA, [Cybersecurity skills development in the EU \(Rozvoj dovedností v oblasti kybernetické bezpečnosti\)](#), březen 2020.

⁴² Index digitální ekonomiky a společnosti Komise (DESI) každoročně monitoruje úroveň základních i pokročilých digitálních dovedností v každém členském státě a v EU.

monitorování posunu našich profesí z hlediska vztahu k životnímu prostředí,

- dohodne s členskými státy soubor ukazatelů umožňující monitorování a statistickou analýzu vývoje v oblasti zelených dovedností,
- vypracuje evropský rámec kompetencí pro vzdělávání v oblasti změny klimatu, otázek životního prostředí, přechodu na čisté energie a udržitelného rozvoje, který upřesní různé úrovně zelené odborné způsobilosti,
- podpoří rozvoj základního souboru zelených dovedností pro trh práce, který bude podkladem pro odbornou přípravu v celé ekonomice s cílem vytvořit generaci odborníků s povědomím o otázkách klimatu, životního prostředí a zdraví a ekologických hospodářských subjektů,
- bude nápomocna při začleňování environmentálních a klimatických otázek do školního, vysokoškolského vzdělávání a odborné přípravy, jakož i do odborného vzdělávání.

Komise podpoří **digitální dovednosti pro všechny**, konkrétně tím, že:

- aktualizuje akční plán digitálního vzdělávání a představí vizi pro zlepšení digitální gramotnosti, dovedností a kapacity pro všechny úrovně vzdělávání a odborné přípravy a pro všechny úrovně digitálních dovedností (od nízkých po pokročilé). Na základě poznatků získaných z krize COVID-19 v oblastech, jako je online učení, je cílem tohoto akčního plánu podpořit rozsáhlé digitální kompetence a organizační schopnosti systémů vzdělávání a odborné přípravy (včetně vzdělávání na dálku) při současném využití potenciálu vznikajících technologií, údajů, obsahu, nástrojů a platforem s cílem přizpůsobit vzdělávání a odbornou přípravu digitálnímu věku,
- provede program Digitální Evropa, jehož cílem je vybudovat strategické digitální kapacity EU, posílit investice do superpočítačů, umělé inteligence, kybernetické bezpečnosti a rozvoje pokročilých digitálních dovedností,
- podpoří rychlokurzy digitálních dovedností pro malé a střední podniky a program pro „digitální dobrovolníky“ s cílem prohloubit dovednosti stávajících pracovníků v digitálních oblastech, jak bylo již oznámeno ve strategii EU pro malé a střední podniky. Komise v zájmu zvyšování kvalifikace zaměstnanců malých a středních podniků, mimo jiné v oblasti udržitelnosti, bude rovněž podporovat a propojovat zprostředkovatele pro malé a střední podniky, jako jsou klastry, síť Enterprise Europe Network a centra pro digitální inovace;
- podpoří úvodní kurzy informačních a komunikačních technologií EU, jež poskytnou krátkodobá intenzivní školení s cílem vyřešit nedostatek dovedností v této oblasti, se změřením na vyvážené zastoupení žen a mužů.

Anna řídí malou logistickou společnost. Účastí na úvodním kurzu pro začátečníky v oblasti informačních a komunikačních technologií ona i její tým získaly nové dovednosti, které potřebují při plánování a výkonu dodavatelských tras, které jsou šetrné ke klimatu.

Pro průběh souběžné ekologické a digitální transformace jsou kriticky důležité dovednosti v přírodních vědách, technologiích, inženýrství a matematice (STEM). V době rychlých technických inovací potřebují společnosti zaměstnance s vysokou úrovní dovedností v oblasti přírodních věd, technologií, inženýrství a matematiky. Tyto dovednosti jsou nezbytné pro používání nových technologií a vysoká úroveň dovedností v přírodních vědách, technologiích, inženýrství a matematice je zásadní pro podporu inovací v nejpokrokovějších oblastech IKT, jako je umělá inteligence nebo kybernetická bezpečnost. Terciární vzdělávání v oborech STEM však absolvuje jen jeden z pěti mladých lidí v Evropě, a absolventi STEM tedy každoročně čítají méně než dva miliony⁴³. Tento počet by se měl zvýšit, čehož lze dosáhnout propagací přírodních věd, technologií, inženýrství a matematiky zejména mezi mladými ženami. V současné době

⁴³ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Tertiary_education_statistics#Graduates

je v oborech STEM v EU počet žen mezi absolventy oproti mužům poloviční; mezi jednotlivými státy existují velké rozdíly⁴⁴. Zápis do oborů STEM spíše než do jiných programů vysokoškolského vzdělávání se často odvíjí od výsledků na středních školách⁴⁵, ale protože dívky mají lepší výsledky než chlapci v digitální gramotnosti⁴⁶, je jasné, že obecné společenské vnímání a postoje hrají také určitou úlohu⁴⁷. Je potřeba lépe vysvětlit mladým lidem a zejména dívkám příležitosti, jaké volba studia oborů STEM nabízí.

Značný počet lidí v Evropě má **podnikatelské ambice** a navíc roste trend v oblasti sociálního podnikání. Obojí podporuje tvorbu pracovních míst a přispívá k hospodářskému růstu zvýšenou konkurencí, produktivitou a inovací. Aby se tyto ambice staly skutečností, je nezbytné učinit změnu a zaměřit se na rozvoj podnikatelských dovedností. Systémy a postupy profesního poradenství by měly náležitě pokrývat podnikatelský rozměr. Zvyšování povědomí o sociálním podnikání a jiných obchodních modelech sociální ekonomiky může rovněž zvýšit přitažlivost podnikání a zájem o ně. Sociální ekonomika je průkopník tvorby pracovních míst, například v souvislosti s oběhovým hospodářstvím, ale podporuje také sociální začleňování a ekologickou transformaci.

Vedle technických dovedností roste na trhu práce potřeba průřezových dovedností, jako je spolupráce, kritické myšlení a kreativní řešení problémů. Rostoucí vliv robotů a algoritmů na naše trhy práce dále zvyšuje potřebu výlučně „lidských“ dovedností, jako je empatie a přizpůsobení se změně ve složitém prostředí. Tyto dovednosti jsou rovněž obzvláště důležité s ohledem na rostoucí stříbrnou ekonomiku a pečovatelské služby kvůli demografickým změnám a na trhu práce je o ně velký zájem. Přestože určitou úlohu sehrávají školy, tyto dovednosti se často se rozvíjejí mimo formální vzdělávání: při práci a po celý život. Tyto dovednosti může být obtížné vymezit, rozpoznat a komunikovat, a proto je potřeba v příští fázi činnosti EU v oblasti průřezových dovedností učinit více pro jejich zachycení.

Opatření č. 7: Zvýšení počtu absolventů v oborech STEM a podpora podnikatelských a průřezových dovedností

Aby přispěla k požadovanému zvýšení počtu **absolventů oborů STEM**, bude Komise:

- zvyšovat atraktivitu studia a profesních drah v oborech STEM opatřeními zaměřenými na přilákání dívek a žen a podporou víceoborové a inovativní výuky a učení na školách, v odborném vzdělávání a přípravě a ve vysokoškolském vzdělávání,
 - na základě sdělení o Evropském prostoru vzdělávání zavádět činnosti pro učitele, které pomáhají řešit nedostatek učitelů předmětů STEM v zemích a regionech EU,
 - podporovat vzdělávání v přírodních vědách jako součást opatření týkajících se výzkumu a vývoje, jako je například rozvoj klíčových kompetencí a rámců pro posuzování; šířit výsledky výzkumu o vzdělávání v přírodních vědách v partnerství s Evropskou sítí škol; využívat sociálně aktivních portálů sdružujících školy z různých evropských zemí, a zejména ty, které mají zkušenosti s otevřenou kulturou výuky,
 - podporovat integrovaný rámec a kontinuální učení mimo jiné mezi systémy středoškolského a vysokoškolského vzdělávání, mezi vzděláváním a podnikáním ve spolupráci s podnikateli a pokračovat v otevřené výuce a metodách založených na výzkumu, soutěžích a občanské vědě.
-

⁴⁴ Údaje o absolventech terciálního vzdělávání v oborech STEM podle Eurostatu [educ_uoe_grad04].

⁴⁵ OECD, [Proč více dívek nevolí profesní dráhu v oborech STEM](#).

⁴⁶ [Mezinárodní studie počítačové a informační gramotnosti \(ICILS\) za rok 2018](#).

⁴⁷ Evropská komise, 2016, [Potřebuje EU více absolventů oborů STEM?](#), oddíl 3.3.1.

Aby podpořila **podnikatelské dovednosti**, zahájí Komise činnost EU v oblasti podnikatelských dovedností, která se zaměří na rozvoj podnikatelského myšlení a odolnější pracovní síly. Toto opatření bude zahrnovat:

- využívání a propojení stávajících sítí s cílem poskytovat evropskou podnikatelskou podporu aspirujícím podnikatelům, a to se zaměřením na mladé podnikatelky a příležitosti k samostatné výdělečné činnosti v digitální a ekologické ekonomice se začleněním znalostní platformy internetových zdrojů pro podnikatelské dovednosti a příležitosti ke spolupráci⁴⁸,
- podporu formou programů financování pro činnosti týkající se podnikatelských dovedností, evropskou mobilitu podnikatelů a pro systematické využívání rámce EntreComp: evropského rámce kompetencí pro podnikání,
- propagaci podnikatelských dovedností na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy – od základního a středního vzdělávání po odborné vzdělávání a přípravu a vysokoškolské vzdělávání s cílem vybavit studenty znalostmi a motivací podněcujícími k podnikatelské činnosti.

Toto opatření doplní nacházející akční plán Komise pro sociální ekonomiku, který se zaměří mimo jiné na příležitosti k podnikání plynoucí ze sociální ekonomiky, jako je pomoc místním komunitám, dosažení místních zelených dohod a mobilizace zranitelných skupin.

Na podporu **průřezových dovedností** Komise:

- poskytne strategický rámec pro uznávání průřezových dovedností, který pomůže odborníkům na validaci v Evropě,
- vyvine prostředky na podporu validace průřezových dovedností zaměstnavateli a službami zaměstnanosti. To bude zahrnovat vyhodnocení celounijních online kurzů a související mikrokredity pro odborníky na validaci a zřízení rámce pro průkopnické organizace v oblasti validace, které mohou sdílet osvědčené postupy.

Každoroční **soutěž Evropské unie pro mladé vědce** je jednou z hlavních akcí v Evropě, kde mohou mladí vědci předvést svůj talent. Tato soutěž inspiruje vnitrostátní vědecké soutěže (pro mladé lidi ve věku 14 až 20 let) a jejich vítězové soutěží se svými evropskými protějšky.

Pandemie COVID-19 a související opatření proti šíření nákazy upozornily na význam životních dovedností a naší schopnosti přizpůsobovat se, zvládat změny a vzájemně o sebe pečovat v rámci společenství. Odolnost, mediální gramotnost, občanské dovednosti, finanční, environmentální a zdravotní gramotnost mají v této souvislosti klíčový význam. Otevřené, demokratické společnosti jsou závislé na aktivních občanech, kteří dokážou rozpoznat informace z různých zdrojů, identifikovat dezinformace, přijímat informovaná rozhodnutí, jsou odolní a jednájí odpovědně.

Evropská agenda pro vzdělávání dospělých v posledním desetiletí usnadnila evropskou spolupráci v této oblasti. Je třeba udělat více pro to, aby lidé tyto dovednosti získali, a posílit cesty k prohlubování dovedností⁴⁹ pro dospělé a zvláště pro dospělé s nižší úrovní dovedností a kvalifikace. Přesahuje to získávání dovedností pro zaměstnání, zahrnuje to i dobrovolnickou práci a týká se to i starších osob, které také potřebují nové dovednosti.

Opatření č. 8: Dovednosti pro život

⁴⁸ [Strategie pro rovnost žen a mužů poukazuje na podporu podnikání žen v rámci politiky soudržnosti EU.](#)

⁴⁹ Úř. věst. C 484/01, 24.12.2016.

Komise bude spolupracovat s členskými státy na nových prioritách evropského programu pro vzdělávání dospělých, který doplní obnovený rámec evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a napomůže dosažení cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje. Cílem bude vybudovat komplexní, kvalitní a inkluzivní systémy vzdělávání dospělých, které osloví všechny, včetně seniorů, a zejména těch, kdo nejvíce potřebují přístup k učení prostřednictvím distančního učení a učení online. Upřednostňovat se bude celoživotní neformální, mezigenerační, mezikulturní a komunitní učení. Místní vzdělávací střediska, knihovny a širší komunita a občanská společnost budou podporovány, aby spolupracovaly s cílem motivovat dospělé k učení a poskytovat jim k tomu podmínky, a přispívaly tak k odolnosti v krizových situacích.

Krzysztof, 74 let, se zapsal do kurzu digitálních dovedností v místní knihovně. Naučil se tam zaříditi si návštěvu u lékaře a koupit jízdenku na vlak s pomocí internetu. Jeho novou vášní je místní chatová skupina, v jejímž rámci v současné době organizuje kampaň zaměřenou na rozšíření zeleně.

3. ROZVOJ NÁSTROJŮ, KTERÉ LIDEM UMOŽŇUJÍ ZÍSKÁVAT DOVEDNOSTI PO CELÝ ŽIVOT

Třetí pilíř agendy dovedností vytvoří nezbytné nástroje, které umožní každému bez ohledu na to, zda je zaměstnaný, nezaměstnaný nebo neaktivní, získávat dovednosti po celý život. Dovednosti mohou pomoci jednotlivcům dosáhnout pokroku v profesní dráze a úspěšně zvládat přechody v zaměstnání. Pouze nastolením opravdové kultury celoživotního učení dokážeme zajistit konkurenceschopnou ekonomiku a soudržnou společnost a uvést do života právo na kvalitní a inkluzivní vzdělávání, odbornou přípravu a celoživotní učení, jak je uvedeno v zásadě č. 1 evropského pilíře sociálních práv.

3.1 Umožnit všem účastnit se učení: individuální vzdělávací účty

Významnou překážkou pro prohlubování dovedností a rekvalifikaci je nedostatek času a náklady na odbornou přípravu, jakož i neinformovanost o potřebě odborné přípravy či příležitosti k ní⁵⁰. Přímé pobídky motivující lidi k učení, jako jsou individuální vzdělávací účty, mohou vést k tomu, že se celoživotní učení stane realitou. Poskytují finanční prostředky na přizpůsobení se měnícím se potřebám v oblasti dovedností nebo změně povolání, včetně přesunu do jiného členského státu. Individuální vzdělávací účty by mohly zajistit, aby byly nároky na odbornou přípravu přenositelné z jednoho pracovního místa na jiné (nebo z pracovního místa do nezaměstnanosti a následně na pracovní místo), a jejich zavedení by mohlo být spojeno s významným zlepšením v systémech vedení a validace, jakož i kvality a transparentnosti nabídek odborné přípravy.

Tam, kde individuální vzdělávací účty existují, se jejich financování v jednotlivých zemích liší v závislosti na strategických rozhodnutích na vnitrostátní úrovni. Například ve Francii jsou financovány především z odvodů zaměstnavatelů, zatímco Nizozemsko počítá s využitím veřejného financování. Komise se bude při zkoumání těchto účtů tomuto zásadnímu prvku věnovat, a to se zvláštním důrazem na to, zda je vhodný pro malé a střední podniky.

Individuální vzdělávací účty by rovněž mohly zajistit dostupnost dostatečných finančních prostředků na odbornou přípravu během hospodářských útlumů. Umožňují jednotlivcům hromadit nároky na odbornou přípravu po delší dobu, tak aby je

⁵⁰Založeno na údajích z průzkumu EU v oblasti vzdělávání dospělých.

mohli uplatnit v období nízké ekonomické aktivity, například v období částečné nezaměstnanosti, když mají na vzdělávání více času. To zabrání znehodnocení dovedností v důsledku nedobrovolné nečinnosti a pomůže jednotlivcům osvojit si dovednosti, které pro úspěšné přechody mezi zaměstnáními potřebují.

Opatření č. 9: Iniciativa týkající se individuálních vzdělávacích účtů

Komise posoudí, jak může případná evropská iniciativa týkající se individuálních vzdělávacích účtů pomoci překlenout stávající nedostatky v přístupu k odborné přípravě pro dospělé v produktivním věku a vybavit je pro úspěšné zvládnutí přechodů na trhu práce.

Komise rovněž posoudí, které podpůrné služby a jiné faktory by se mohly v případě individuálních vzdělávacích účtů uplatnit. To by mohlo zahrnovat vedení, validaci a transparentnost týkající se kvality příležitostí k učení, jakož i pravidla pro studijní volno. Komise se bude při své práci zapojovat do obecných konzultací s členskými státy, sociálními partnery a všemi příslušnými zúčastněnými stranami.

3.2 Ocenění výsledků učení: mikrokredity

Vybavit pracovníky pro prohlubování dovedností a rekvalifikaci po celý život také znamená zajistit, aby byly všechny studijní zkušenosti řádně oceněny. Pracovníci se stále častěji účastní krátkodobých školení na míru a potřebují, aby byla uznávána. Tyto kurzy mohou nabízet nejrozličnější poskytovatelé vzdělávání a odborné přípravy (např. vysokoškolské instituce, poskytovatelé odborného vzdělávání a přípravy, výzkumné organizace, výrobní odvětví, sociální partneři, obchodní, průmyslové nebo živnostenské komory, organizace občanské společnosti).

Mikrokredity⁵¹ jsou formou uznání výsledků těchto krátkých kurzů, často v digitální oblasti, a zachycují jejich výsledky. Mohou zvýšit propustnost mezi různými scénáři/systémy vzdělávání a zvýšit flexibilitu. Mohou pomoci přizpůsobit učení individuálním potřebám a podpořit tak inovativnější a inkluzivnější přístupy a usnadnit přístup na trh práce a přechody mezi zaměstnáními. Mohou také usnadnit další učení, jelikož je lze hromadit za účelem získání rozsáhlejší kvalifikace, což jednotlivcům umožní kumulovat výsledky učení po určitou dobu a napříč institucemi, odvětvími a hranicemi a také online prostřednictvím programů elektronického učení. Žádné evropské normy na podporu kvality, transparentnosti a přejímání mikrokreditů napříč EU však dosud neexistují.

Opatření č. 10: Evropský přístup k mikrokreditům

Komise navrhne novou iniciativu na podporu kvality, transparentnosti a přejímání mikrokreditů napříč EU. Konkrétně:

- vypracuje společně se všemi příslušnými zainteresovanými stranami (veřejnými i soukromými poskytovateli vzdělávání a odborné přípravy, sociálními partnery, obchodními komorami, zaměstnanci) evropské normy, které se budou zabývat minimálními požadavky na kvalitu a transparentnost. To nastolí důvěru v mikrokredity a usnadní jejich přenositelnost a uznávání v celé EU,
 - prozkoumá zahrnutí mikrokreditů do rámců kvalifikací na základě rozhovorů s
-

⁵¹Mikrokredity lze rovněž definovat jako doložená prohlášení potvrzující výsledky učení dané osoby, které jsou vztaženy k malým objemům učení a které uživatel obdrží v podobě osvědčení, odznaků nebo potvrzení (vydaných v digitální podobě nebo na papíře).

vnitrostátními kvalifikačními orgány,

- usnadní jednotlivcům uchovávání a prezentování mikrokreditů zaměstnavatelům prostřednictvím Europassu a jeho digitálních kreditů.

Tato iniciativa staví mimo jiné na výsledcích hodnocení doporučení Rady o uznávání neformálního a informálního učení z roku 2012, které jsou zveřejněny souběžně s touto agendou dovedností.

Ivana je zkušená manažerka zásobování v supermarketu. Nový software otevírá možnosti pro omezení plýtvání – za předpokladu, že jej ona a její zaměstnanci ovládají. Na základě účasti na krátkém a cíleném školicím modulu poskytnutém svazem odvětví, v němž působí, získá mikrokredit jako doklad o svých nových dovednostech, jichž může využít její současný nebo budoucí zaměstnavatel.

3.3 Prezentace dovedností: nová platforma Europass

Jakmile má osoba k dispozici osvědčení dokládající její dovednosti, potřebuje je sdělit při podání žádosti o pracovní místo nebo o další studium. Nové technologie otevírají možnosti komunikovat dovednosti nad rámec tradičního životopisu a propojit lidi se vzdělávacími a pracovními příležitostmi.

Nový Europass byl spuštěn současně s agendou dovedností a vznikl jako online nástroj EU, který lidem pomáhá účinně informovat o svých dovednostech a kvalifikacích a proaktivně je vést k pracovnímu místu nebo k příležitosti ke vzdělávání. Nabízí bezplatné nástroje a informace ve všech úředních jazycích EU pro studenty, pracovníky a uchazeče o zaměstnání, jimž umožní řídit všechny fáze jejich profesní dráhy a vzdělávání.

Opatření č. 11: Nová platforma Europass

Nová platforma Europass pomůže lidem při řízení jejich profesní dráhy na rychle se měnícím trhu práce. Díky modernizovaným nástrojům a informacím o učení a práci v Evropě tento aktualizovaný nástroj:

- povede uživatele tak, aby mohli zhodnotit a popsat své dovednosti, a informuje o jejich kvalifikacích a praxi poskytovatele odborné přípravy a zaměstnavatele, tak aby mohli podniknout další krok ve vzdělávání nebo práci,
- navrhuje uživatelům Europassu příslušná pracovní místa (prostřednictvím portálů pro pracovní místa EURES⁵² a Euraxess⁵³) a příležitosti k učení,
- využívá poznatků o dovednostech k poskytnutí na míru upravených informací o trendech v oblasti dovedností a o potřebách uživatelů při plánování změny kariéry nebo při stěhování do jiné země,
- umožňuje institucím vzdělávání a odborné přípravy, aby účastníkům učení vydávaly digitální diplomy a osvědčení v celoevropském digitálním formátu „Digitální certifikáty Europass“ umožňujícím snazší uznávání,
- podporuje „zrychlený proces“ uznávání, čímž sníží administrativní zátěž a také riziko podvodů automatickým ověřováním kvalifikace ze strany zaměstnavatelů a poskytovatelů vzdělávání a

⁵² EURES je evropský portál pracovní mobility, který usnadňuje volný pohyb pracovníků v celé EU. Obsahuje online databázi pracovních míst a nabízí bohaté informace o mobilitě uchazečů o zaměstnání a zaměstnavatelů v rámci EU: <https://ec.europa.eu/eures/public/homepage>

⁵³ EURAXESS – Výzkumní pracovníci v pohybu: <https://euraxess.ec.europa.eu/> poskytuje informace a podpůrné služby profesionálním výzkumným pracovníkům, podporuje mobilitu výzkumných pracovníků a rozvoj kariéry a zároveň posiluje vědeckou spolupráci mezi Evropou a světem.

- podporuje legálně pobývajícím migrantům při prezentaci jejich dovedností a kvalifikací a lepší informovaností umožní jejich uznávání⁵⁴. Na nový Europass bude napojen nástroj EU pro tvorbu dovednostního profilu státních příslušníků třetích zemí, v současné době používaný v přijímacích střediscích a organizacích, které vedou a podporují integraci žadatelů o azyl a uprchlíků.

Daniela pracovala od ukončení střední školy v řadě zaměstnání v pozici automechanika a není si jistá, jak dále postupovat ve své profesní dráze. Díky novému Europassu si může Daniela vytvořit osobní profil Europass a zaznamenat do něj všechny své dovednosti a praxi a uložit své diplomy a osvědčení. Europass Daniele navrhne pracovní místa a kurzy a umožní jí přístup k informacím o poradenských službách v její blízkosti, jakož i k informacím o studiu a práci v celé EU.

4. VYTYČENÍ AMBICIÓZNÍCH CÍLŮ V OBLASTI DOVEDNOSTÍ

Komise touto agendou zavádí nový a dynamický přístup k politice v oblasti dovedností na úrovni EU a jejím cílem je vést členské státy a podpořit souběžnou digitální a ekologickou transformaci a zajistit zotavení ze socioekonomického dopadu pandemie COVID-19. **Abychom uspěli, musí se stát celoživotní učení skutečností v Evropě, v každém členském státě a v každém regionu.**

Aby své ambice splnila, a s přihlédnutím k impulsu vyvolanému oživením a zrychlenými transformacemi navrhuje Komise vytyčit kvantitativní cíle založené na existujících ukazatelích⁵⁵, které mají být sledovány do roku 2025.

V první řadě potřebujeme výrazně zvýšit podíl dospělých na učení obecně – pouze to je zárukou celoživotního pojetí učení. Aby se zajistilo, že jsou oživení a souběžná ekologická a digitální transformace sociálně spravedlivé, navrhuje Komise také jasné cíle pro účast na učení v případě dospělých s nízkou kvalifikací a nezaměstnané.

- **Do roku 2025 by se v EU každý rok mělo učení účastnit 120 milionů dospělých. To odpovídá 50 % dospělé populace a přibližně 540 milionům vzdělávacích činností pro tuto věkovou skupinu za pětileté období.**
- **Do roku 2025 by mělo být každý rok do učení zapojeno 14 milionů dospělých s nízkou kvalifikací. To odpovídá 30 % této skupiny a přibližně 60 milionům vzdělávacích aktivit pro tuto skupinu během pětiletého období.**

Sledování tohoto ukazatele v kombinaci s opatřeními stanovenými v tomto sdělení také příznivě přispěje ke snížení podílu dospělých s nízkou kvalifikací, který činí 22 % (2019) a v němž Evropa zaostává za svými globálními konkurenty.

- **Do roku 2025 by měly mít dva miliony uchazečů nebo jeden z pěti uchazečů o zaměstnání nedávnou zkušenost s učením. To odpovídá přibližně 40 milionům vzdělávacích aktivit pro tuto skupinu během pětiletého období⁵⁶.**

⁵⁴ Legálně pobývajícím migrantům se i nadále potýkají s obtížemi při prezentaci svých dovedností a kvalifikací získaných mimo EU. Viz také zpráva Společného výzkumného centra za rok 2020 o zahraničních titulech, regionech narození a suboptimálním využívání terciálního vzdělání v EU („Foreign Degrees, Region of Birth and Under-utilisation of Tertiary Education in the EU“).

⁵⁵ Dostupné ukazatele často neumožňují zachytit kvalitativní aspekt vzdělávání. Tato agenda dovedností vede k víceúrovňové změně také z kvalitativního hlediska tím, že staví do popředí zásadu „dovednosti pro pracovní místo“.

⁵⁶ Předpokládá se průměrná doba trvání studia v délce tří měsíce.

Pokud jde o obsah učení, úspěch hospodářského oživení a souběžné digitální a ekologické transformace bude vyžadovat širokou škálu dovedností. Digitální dovednosti jsou rozhodující pro práci, učení i sociální interakci, což se vystupňovalo během opatření proti šíření nákazy v reakci na pandemii COVID-19. Čtvrtým cílem, který je třeba sledovat, je proto podíl dospělých s alespoň základními digitálními dovednostmi.

→ **Do roku 2025 by mělo mít 230 milionů dospělých alespoň základní digitální dovednosti, což odpovídá 70 % dospělé populace v EU.**

Ekologická transformace musí být spravedlivá a zvláštní pozornost se musí věnovat postiženým pracovníkům a regionům. Dovednosti jsou pro toto úsilí klíčové. V tomto stádiu neexistují žádné kvantitativní ukazatele týkající se zelených dovedností. Komise tyto ukazatele vypracuje (opatření č. 6).

Členské státy, poskytovatelé vzdělávání a odborné přípravy, sociální partneři, podniky, zástupci účastníků vzdělávání a všechny příslušné zainteresované strany se vyzývají, aby jednali v rámci evropského semestru koordinace hospodářských politik o tom, jak těchto cílů dosáhnout.

Pokrok při plnění cílů bude v rámci evropského semestru pravidelně monitorován⁵⁷. Bude zveřejněn ve společné výroční zprávě o zaměstnanosti a bude sloužit jako analytický základ pro cílenější doporučení pro jednotlivé země, pokud jde o dovednosti, vzdělávání a odbornou přípravu. Kdykoli to bude možné, bude Komise kromě osob s nízkou kvalifikací a nezaměstnaných monitorovat cíle podle pohlaví, zeměpisných oblastí a zranitelných skupin, jako jsou osoby se zdravotním postižením.

Ukazatele	Cíle pro rok 2025	Současná úroveň (poslední dostupný rok)	Nárůst (v %)
Účast dospělých ve věku 25–64 let na vzdělávání během posledních 12 měsíců (v %) ⁵⁸	50 %	38 % (2016)	+32 %
Účast dospělých s nízkou kvalifikací ve věku 25–64 let na vzdělávání během posledních 12 měsíců (v %) ⁵⁹	30 %	18 % (2016)	+67 %
Podíl nezaměstnaných dospělých ve věku 25–64 let s nedávnou zkušeností	20 %	11 % (2019)	+82 %

⁵⁷ Tyto čtyři ukazatele jsou spojeny s přehledem sociálních ukazatelů, který je připojen k evropskému pilíři sociálních práv. Kromě dvou ukazatelů týkajících se zapojování dospělých do učení během posledních 12 měsíců a základních digitálních dovedností, které jsou již ve srovnávacím přehledu sociálních práv zahrnuty, se navrhuje další dva ukazatele účasti na vzdělávání a odborné přípravě v případě dospělých s nízkou kvalifikací a nezaměstnaných dospělých. Tyto ukazatele jsou rovněž dobře zavedené, v roce 2018 je schválil Výbor pro zaměstnanost (Společná zpráva o zaměstnanosti za rok 2019) a od té doby se používají v evropském semestru. Ukazatel digitálních dovedností je stejný jako index digitální ekonomiky a společnosti (DESI).

⁵⁸ Tento ukazatel uvádí podíl dospělých ve věku 25–64 let, kteří se zúčastnili alespoň jedné formální nebo neformální vzdělávací nebo odborné vzdělávací akce (avšak s výjimkou školení na pracovišti) v posledních 12 měsících před dotazováním v průzkumu. Současným zdrojem údajů pro tento ukazatel je *EU Adult Education Survey* (Průzkum o vzdělávání dospělých v EU). Počínaje rokem 2022 budou údaje pro tento ukazatel získávány z *EU Labour Force Survey* (Průzkumu o pracovních silách EU).

⁵⁹ Definice a zdroje tohoto ukazatele jsou podobné jako u prvního ukazatele o účasti dospělých na vzdělávání. Hlavní rozdíl spočívá v zaměření na dospělé s nízkou kvalifikací, tj. na ty, jejichž nejvyšší formální vzdělání je nanejvýš nižší střední vzdělání (nebo méně). Tento ukazatel tedy měří podíl dospělých s nízkou kvalifikací, kteří uvádějí, že se v posledních 12 měsících zúčastnili formálního nebo neformálního vzdělávání nebo odborné přípravy.

Podíl dospělých ve věku 16–74 let, kteří mají alespoň základní digitální dovednosti (v %) ⁶¹	70 %	56 % (2019)	+25 %
---	------	-------------	-------

Příležitosti k mobilitě ve vzdělávání pro účastníky odborného vzdělávání a přípravy po celé EU by měly být dále posilovány, jak se uvádí v novém programu Erasmus + a oznámeném doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě, kde Komise navrhuje zvýšit mobilitu účastníků odborného vzdělávání a přípravy z 6 % na 8 %.

5. REALIZACE: UVOLNĚNÍ INVESTIC

Splnění těchto ambiciózních cílů do roku 2025 vyžaduje uvolnění značných soukromých a veřejných investic do dovedností. Zastřešující cíl pro účast na vzdělávání dospělých by podle odhadů ročně přišel na další investice ve výši **48 miliard EUR** ⁶².

Provádění agendy dovedností bude navíc vyžadovat další financování, aby se zajistilo postupné zavádění různých opatření na úrovni EU a na vnitrostátní, regionální a místní úrovni.

5.1 Rozpočet EU na podporu a uvolnění investic do lidského kapitálu ⁶³

Návrh Komise na nástroj Evropské unie na podporu oživení poskytuje značné zdroje v rámci rozsáhlé rozpočtové iniciativy pro řešení hospodářských a sociálních důsledků krize. Komise zajistí, aby její nástroje byly dobře využívány k podpoře a uvolňování investic do lidského kapitálu, podpoře rovnosti žen a mužů a začleňování. Členské státy budou vyzvány, aby finanční zdroje EU využívaly k provádění vnitrostátních systémů rekvalifikace a prohlubování dovedností pracovních sil.

V krátkodobém horizontu poskytne iniciativa **REACT-EU**, financovaná z **evropského nástroje na oživení** a návrhu upraveného stávajícího finančního rámce na rok 2020, na politiku soudržnosti v období let 2020–2022 částku 55 miliard EUR. To umožní **Evropskému sociálnímu fondu** směřovat další financování na příležitosti k získávání dovedností potřebných pro ekologickou a digitální transformaci.

Facilita na podporu oživení a odolnosti, vybavená 560 miliardami EUR ve formě grantů a půjček, poskytuje členským státům dostatek příležitostí financovat prohlubování dovedností a rekvalifikace. Návrh Komise na doporučení pro jednotlivé země se v roce 2020 zaměřil na okamžitá opatření ke zmírnění socioekonomického dopadu pandemie a určil dovednosti, vzdělávání a odbornou přípravu jako krátkodobou prioritu pro 22 členských států. **Národní plány na podporu oživení a odolnosti, které členské státy připraví, aby získaly přístup k financování z tohoto nástroje, by měly zohledňovat dovednosti jako prioritu při plánování.**

⁶⁰ Tyto údaje jsou získány z *EU Labour Force Survey* (Průzkum o pracovních silách EU). „Nedávnou zkušeností získanou během vzdělávání“ se rozumí účast na formálním nebo neformálním vzdělávání a odborné přípravě v posledních čtyřech týdnech.

⁶¹ Zdrojem údajů pro tento ukazatel je průzkum EU o používání informačních a komunikačních technologií domácnostmi a jednotlivci.

⁶² Tento odhad je založen na počtu dalších dospělých účastníků, kteří jsou zapotřebí pro dosažení 50% účasti (ve srovnání se současnou mírou účasti), v kombinaci s paušálními částkami specifickými pro jednotlivé země na hodinu výcviku zaměstnance proplácenými z Evropského sociálního fondu podle nařízení Komise v přenesené pravomoci Co2019/2170 a za předpokladu, že vzdělávání nebo odborná příprava mají rozsah 100 hodin ročně.

⁶³ Částky v tomto oddíle jsou uvedeny v cenách roku 2018.

Po celé období 2021–2027 bude **Evropský sociální fond plus** s navrhovaným rozpočtem 86 miliard EUR i nadále významným zdrojem financování pro vnitrostátní činnosti v oblasti prohlubování dovedností a rekvalifikace.

Kromě toho bylo navrženo 24,6 miliardy EUR na program **Erasmus+**, které přispějí k rozvoji dovedností a budou financovat některé z výše uvedených opatření, jako jsou iniciativa Evropské univerzity, centra excelence odborného vzdělávání a plány pro odvětvovou spolupráci v oblasti dovedností. Erasmus+ může také financovat podstatné zvýšení fyzické a virtuální mobility ve vzdělávání v celé EU, což otevírá nové příležitosti k učení, které nemusí být doma dostupné.

Program **Horizont Evropa** bude v oživení hrát klíčovou úlohu, zejména v souběžné ekologické a digitální transformaci, ve výrobním odvětví a malých a středních podnicích, ale také podporou vysokých škol, výzkumných pracovníků a cirkulace a mobility mozků. Nový **program Digitální Evropa** bude investovat do rozvoje akademické nabídky v digitálních oblastech, jakož i do specializovaných vzdělávacích příležitostí v oblastech, jako jsou data, kybernetická bezpečnost a umělá inteligence, s cílem řešit stávající nedostatky odborníků.

Další zdroje mohou přímo podpořit prohlubování dovedností a rekvalifikaci evropských pracovních sil. **Investice členských států do „infrastruktury s velkým sociálním dopadem“** na vzdělávání a odbornou přípravu, včetně digitální infrastruktury, mohou být dále podporovány **Evropským fondem pro regionální rozvoj** a programem **InvestEU**, jehož složka zaměřená na sociální investice a dovednosti (s navrhovanou rozpočtovou zárukou ve výši 3,6 miliardy EUR) může podpořit mimo jiné investice do kritické infrastruktury v oblasti vzdělávání a odborné přípravy.

V souvislosti s ekologickou transformací Komise vytyčila jako prioritu investice do dovedností pro ekologickou transformaci pro všech 27 členských států při využívání **Fondů pro spravedlivou transformaci a jeho navrhovaného celkového rozpočtu ve výši 40 miliard EUR**. Do dovedností se může investovat také z úvěrového nástroje pro veřejný sektor v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci, od něhož se očekává, že uvolní částku mezi 25 a 30 miliardami EUR⁶⁴. Bylo navrženo zdvojnásobení stropu **Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci** v budoucím finančním rámci na podporu prohlubování pracovníků a osob samostatně výdělečně činných, kteří byli propuštěni v důsledku hromadné restrukturalizace výrobního odvětví. Jiné programy, jako je **modernizační fond**, budou rovněž financovat programy v oblasti prohlubování dovedností a rekvalifikace na pomoc pracovníkům v regionech a odvětvích postižených ekologickou transformací.

Komise naléhavě vyzývá členské státy, aby zintenzívnily podporu v oblasti prohlubování dovedností a rekvalifikace, chopily se jedinečné příležitosti mobilizovat na tento účel desítky miliard eur z budoucího rozpočtu EU a upřednostnily níže uvedené operace, a zejména reformy, které zlepšují nabídku a zavádění systémů pro rozvoj dovedností.

Komise bude aktivně spolupracovat s vnitrostátními orgány a dalšími zainteresovanými stranami, aby zajistila přidělení prostředků EU na podporu různých aspektů agendy dovedností popsanych v tomto sdělení. Komise zejména podpoří členské státy, aby upřednostnily investice do

⁶⁴ Návrh nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci, COM(2020) 453 final.

dovedností v rámci facility na podporu oživení a odolnosti a monitorovaly pokrok prostřednictvím evropského semestru.

Demonstrativní seznam operací, které lze podpořit v rámci budoucího rozpočtu EU s cílem splnit agendu dovedností, včetně Paktu pro dovednosti, zejména využitím zdrojů z nástroje Evropské unie na podporu oživení, zahrnuje:

Investice do mezipodnikových vzdělávacích středisek , kde mohou společnosti v jednom hodnotovém řetězci sdílet zdroje na odbornou přípravu zaměstnanců přizpůsobenou jejich potřebám.
Úplné zavedení plánů pro odvětvovou spolupráci v oblasti dovedností na vnitrostátní a regionální úrovni.
Rozvoj a provozování systémů pro předvídání dovedností , které poskytují informace o potřebách prohlubování dovedností a rekvalifikace na vnitrostátní/regionální a odvětvové úrovni, včetně souběžné digitální a ekologické transformace, a pokrývají všechny fáze sběru, analýzy a šíření informací.
Rozvoj a provádění národních státních strategií v oblasti dovedností , koncipovaných a plněných s uplatněním meziresortního přístupu, které provázejí souběžnou digitální a ekologickou transformaci, sladují úsilí napříč celé škály politik, a to se silným zapojením zainteresovaných stran, včetně sociálních partnerů, občanské společnosti a účastníků trhu práce a odvětví vzdělávání a odborné přípravy.
Provádění reformy v oblasti odborného vzdělávání a přípravy , včetně učňovské, které mohou zahrnovat investice do reformy vzdělávacích osnov s cílem dosáhnout větší relevance z hlediska trhu práce, začleňování zelených a digitálních dovedností, flexibility a modularizace, rozšíření programů vyššího odborného vzdělávání a přípravy, zavedení systémů pro prokazování kvality a sledování uplatnění absolventů, přípravu učitelů a školitelů v oblasti odborného vzdělávání a přípravy, podporu mobility účastníků odborného vzdělávání a přípravy a zřízení center excelence odborné přípravy spojených s chytrými strategiemi specializace a/nebo strategiemi regionální inovace a růstu.
Přímé dotace pro učně v malých a středních podnicích , včetně odměňování, bonusů při náboru a dočasné úhrady příspěvků na sociální zabezpečení (do 12 měsíců), jakož i na mzdy školitelů a/nebo jejich příspěvků na sociální zabezpečení s cílem stabilizovat a zvýšit nabídku kvalitní a efektivní učňovské přípravy.
Investice do digitálního vybavení a technologií pro výuku a do nejmodernějšího vybavení a technologií pro poskytovatele vzdělávání a odborné přípravy.
Pobídky pro rozvoj digitálního vzdělávacího obsahu a modulů hlavních osnov v souladu s potřebami trhu práce se zaměřením na digitální a zelené dovednosti, mimo jiné prostřednictvím online vzdělávacích platform.
Koncipování a realizace krátkých kurzů pro rekvalifikaci pracovníků na nově vznikající pracovní místa a v souladu s novými požadavky na dovednosti související s ekologickou a digitální transformací, včetně zavedení startovacích školení v oblasti informačních a komunikačních technologií (IKT) a intenzivních kurzů v oblasti digitálních dovedností pro malé a střední podniky s cílem poskytnout krátkodobé intenzivní školení v reakci na nedostatek dovedností v oblasti IKT.
Koncepce a realizace magisterských programů pro digitální odborníky v pokročilých digitálních dovednostech nezbytných pro digitální transformaci a magisterských programů pro odborníky v zelených dovednostech pro zelenou ekonomiku .
Regionální a místní centra podnikatelských dovedností na podporu začínajících podniků, podnikavých zaměstnanců a inovátorů.
Investice do kvality, spravedlnosti a relevantnosti systémů vzdělávání a odborné přípravy z hlediska trhu práce, aby se zajistilo, že lidé budou mít klíčové schopnosti potřebné na trhu práce i ve společnosti.
Investice do komunitních středisek pro vzdělávání dospělých , kde se mohou lidé všech věkových skupin vzdělávat a vyměňovat si poznatky a budovat tak odolnou a soudržnou společnost.

Zřízení a provoz systému pro poskytování **individuálních vzdělávacích účtů**, experimentování s ním.

Pobídky na podporu účasti na odborné přípravě, např. půjčky/granty pro dospělé, financování volna na vzdělávání nebo odbornou přípravu, příspěvky na odbornou přípravu pro nezaměstnané.

Podpora **vzdělávacích programů v době částečné nezaměstnanosti** na ochranu zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných před rizikem nezaměstnanosti.

5.2 Zdokonalení podpůrného rámce pro uvolnění státních a soukromých investic do dovedností

Fondy EU mohou působit jako katalyzátor, ale investice do dovedností je třeba financovat z dalších veřejných a soukromých investic. Vyplácí se to: jedno euro investované do prohlubování dovedností vynese dvě eura v podobě příjmů nebo úspor⁶⁵. Za tímto účelem a kromě konkrétních možností financování prostřednictvím programů EU Komise provede řadu akcí na podporu veřejných a soukromých investic do dovedností a lidského kapitálu.

Opatření č. 12: Zdokonalení podpůrného rámce pro uvolnění investic členských států a soukromých investic do dovedností

Aby podnítila investice do dovedností, Komise bude:

- při probíhajících veřejných diskusích zahájených Komisí v rámci přezkumu správy ekonomických záležitostí s ohledem na oživení a současné zachování fiskální udržitelnosti hledat odpovědi na otázku, jak mohou **fiskální rámce** přispívat k budování odolnější společnosti, podporovat reformy a investovat do lidského kapitálu a dovedností,
- usilovat o **zlepšení podávání zpráv o lidském kapitálu** ze strany velkých podniků, včetně o rozvoji dovedností zaměstnanců. Komise bude také zkoumat další způsoby zvyšování transparentnosti výdajů na lidský kapitál podniků například tím, že je budou viditelněji uvádět ve svých účtech,
- pracovat na **statistikách o veřejných a soukromých investicích do dovedností dospělých** spolu s národními statistickými úřady, včetně vypracování „satelitních účtů“ pro zlepšení transparentnosti podávání zpráv o dovednostech v národních účtech a rozpočtech,
- zpřístupňovat **inovativní mechanismy financování, které mohou vést k dalším investicím do dovedností**. Navrhovaný posílený program InvestEU předpokládá možnost financovat dovednosti a činnosti v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, včetně pilotních projektů v zadávání veřejných zakázek se sociálním výsledkem jako způsobu posílení soukromých investic pro sociální cíle. Spolu se skupinou Evropské investiční banky a dalšími prováděcími partnery proto Komise bude zkoumat potenciál různých druhů systémů smluv o sociálním výsledku, například **dluhopisů se sociálním dopadem**, s cílem podpořit investice do dovedností.

Co je dluhopis se sociálním dopadem?

Dluhopis se sociálním dopadem je inovativní mechanismus financování, jehož prostřednictvím vlády uzavírají dohody s poskytovateli sociálních služeb, jako jsou sociální podniky nebo neziskové organizace, a s investory, kteří platí za plnění předem stanovených sociálních výsledků, například v oblasti dovedností⁶⁶. Cílem je financovat sociální služby, konkrétně sociální služby zaměřené na inovativní řešení sociálních problémů nebo preventivních opatření.

Prostřednictvím tohoto mechanismu získává vláda nebo zprostředkovatel prostředky od investorů ze soukromého sektoru, charitativních organizací nebo nadací. Tyto finanční prostředky jsou přidělovány poskytovatelům služeb na pokrytí jejich provozních nákladů. Je-li

⁶⁵ Strategické pokyny pro prohlubování dovedností (*A Strategist's Guide to Upskilling*), PwC, 15. července 2019.

⁶⁶ Porozumění dluhopisům se sociálním dopadem (*Understanding Social Impact Bonds*), pracovní dokument OECD, 2016, s. 4.

dosaženo měřitelných výsledků, které byly předem dohodnuty, vláda provede platby zprostředkovatelské organizaci nebo přímo investorům.

ZÁVĚR

Nastal čas jednat. Komise se touto výzvou k jednání snaží zajistit, aby se dovednosti staly těžištěm evropského politického programu na příštích pět let, aby se právo na celoživotní učení stalo realitou a aby se provedla zásada č. 1 evropského pilíře sociálních práv. Oživení našeho hospodářství, posílení konkurenceschopnosti Evropy v celosvětovém měřítku a urychlení souběžné ekologické a digitální transformace vyžaduje smělou politiku v oblasti dovedností. Komise proto:

- navrhne podnikům, sociálním partnerům a dalším zainteresovaným stranám, aby SPOLUPRACOVALY na základě ambiciózního paktu pro dovednosti,
- rozvine DOVEDNOSTI PRO PRACOVNÍ MÍSTA díky pojetí rozvoje dovedností orientovanému na budoucnost, založenému na spolehlivých poznatcích o vzdělávání a na moderním a dynamickém poskytování vzdělávání a odborné přípravy, které jsou přímo napojeny na trh práce a společenské potřeby,
- VYBAVÍ LIDI tak, aby byli schopni své dovednosti rozvíjet prostřednictvím inovativních nástrojů a flexibilnějších a přístupnějších cest k učení.

Pro uskutečnění této ambice Komise navrhuje smělé kvantitativní cíle, které umožní měřit pokrok na ročním základě. Komise vyzývá členské státy, aby pomohly přinést **zásadní změnu v oblasti dovedností** a plně využily nebývalé příležitosti, které nástroj Evropské unie na podporu oživení nabízí.

